

คู่มือปฏิบัติการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา
เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา เมืองหลวงพ่อตีปีการศึกษา ๒๕๖๓

นางสาวประพิศกร กรมเมือง
ตำแหน่งศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ

กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต ๑

คำนำ

คู่มือปฏิบัติการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา กลุ่ม
กลางกันทรารมย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๓ เล่มนี้
จัดทำขึ้นเพื่อเป็นเครื่องมือนิเทศ ติดตามการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามนโยบาย และ
วิสัยทัศน์ของเขตพื้นที่การศึกษาและนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่กำหนดในปีการ
ศึกษา ๒๕๖๓ โดยยึดแนวทางการนิเทศบูรณาการเพื่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ในฐานะผู้นิเทศประจำ
เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาประจิมโนนคุณ จึงจัดทำคู่มือปฏิบัติการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการ
จัดการศึกษาขึ้นมาเพื่อใช้เป็นเครื่องมือปฏิบัติงานนิเทศ กำกับ ติดตาม นิเทศทั้งส่วนที่เป็นนโยบายจุดเน้นของ
หน่วยต้นสังกัด และ กลยุทธ์การพัฒนาเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต ๑ ตลอดปีการศึกษา ๑๕๖๓

นางสาวประพิศกร กรมเมือง

สารบัญ

ส่วนที่ 1	กรอบนโยบายการพัฒนาคุณภาพการศึกษา.....	1
ส่วนที่ 2	ขั้นตอนปฏิบัติการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา	5
ส่วนที่ 3	กิจกรรมนิเทศเพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน.....	9

ส่วนที่ 1

กรอบนโยบายการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ ๒๑ การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ ๒๑ โดยมุ่งเน้นผู้เรียนให้มีทักษะการเรียนรู้และมีใจใฝ่เรียนรู้ตลอดเวลา มีการออกแบบระบบการเรียนรู้ใหม่ การเปลี่ยนบทบาทครู การเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการศึกษาและการพัฒนาระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิตสอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๖๐-๒๕๗๙ ในยุทธศาสตร์ที่ ๓ การพัฒนา ศักยภาพคนทุกช่วงวัยและการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้มีเป้าหมายให้ผู้เรียนมีทักษะและคุณลักษณะ พื้นฐานของพลเมืองไทยทักษะและคุณลักษณะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ มีทักษะความรู้ความสามารถ และสมรรถนะตามมาตรฐานการศึกษา มาตรฐานวิชาชีพและพัฒนาคุณภาพชีวิตได้ตามศักยภาพ สถานศึกษาทุกระดับการศึกษาสามารถจัดกิจกรรม/กระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตรอย่างมีคุณภาพและ มาตรฐาน รวมทั้งแหล่งเรียนรู้สื่อตำราเรียน และนวัตกรรม ประชาชนสามารถเข้าถึงได้โดยไม่จำกัดเวลา และสถานที่มีระบบและกลไกการวัดการติดตามและประเมินผลมีประสิทธิภาพมีระบบการผลิตครูอาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาได้มาตรฐานระดับสากล ครูอาจารย์ตลอดจนบุคลากรทางการศึกษาได้รับการ พัฒนาสมรรถนะตามมาตรฐานการพัฒนาคุณภาพศึกษาให้เกิดคุณภาพนั้น สิ่งหนึ่งที่เป็นคุณภาพของ ผู้เรียน ที่เชื่อมั่นว่าคุณภาพผู้เรียนจะเกิดได้และบรรลุหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ และมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๐) และหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ นั้นจะต้องมีกระบวนการสู่ความสำเร็จ มีองค์ประกอบและปัจจัยคือ คุณภาพของผู้เรียน ที่โรงเรียนต้องประกันคุณภาพต่อผู้ปกครอง และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโรงเรียนต้องประกันคุณภาพต่อผู้ปกครองและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียว่าผู้เรียนจะต้องมีคุณภาพและมาตรฐานตามหลักสูตร มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ ดังนั้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนจะต้องมีกระบวนการสู่ความสำเร็จในการพัฒนา ๓ กระบวนการ คือ กระบวนการบริหาร กระบวนการเรียนการสอน และกระบวนการนิเทศการศึกษา ซึ่งกระบวนการนิเทศการศึกษา เป็นภารกิจจำเป็นต่อการจัดการศึกษาที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคคลหลายฝ่ายโดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน บุคลากรที่เกี่ยวข้องใน หน่วยงานจัดการศึกษา จำเป็นต้องพัฒนาและปรับปรุงตนเองให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อ ช่วยเหลือ ชี้แนะและพัฒนา งานให้ประสบผลสำเร็จ ทันท่วงทีสภาพการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น อีกทั้งเป็น องค์ประกอบสำคัญที่ช่วยเหลือ สนับสนุนให้กระบวนการบริหาร และกระบวนการเรียนการสอนมีคุณภาพ ตามมาตรฐานการศึกษาของประเทศ ทั้งยังเป็นส่วนสำคัญในการส่งเสริมระบบประกันคุณภาพการศึกษา ที่ต้องพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ เพื่อเข้าสู่การปฏิรูปการศึกษาและการจัด การศึกษาในยุคประเทศไทย ๔.๐ ตลอดทั้งมาตรฐานการศึกษาของชาติ ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีคุณภาพมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีทักษะวิชาการ ทักษะอาชีพ ทักษะชีวิต ทักษะการเป็นผู้นำและทักษะการนำไปสู่การสร้างนวัตกรรม กระบวนการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน การนิเทศการศึกษาจึงมีความสำคัญต่อการพัฒนา ปรับปรุง และเพิ่ม ประสิทธิภาพในการ จัดการการศึกษาในสถานศึกษา เพื่อให้ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความรู้ ความเข้าใจในด้านการบริหาร จัดการด้านหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการปฏิบัติงานอื่นๆ ที่ ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อเป็นเอกสารแนวทางการขับเคลื่อนการนิเทศบูรณาการโดยใช้พื้นที่ฐานให้กับผู้เกี่ยวข้องทั้งในระดับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และ โรงเรียน

๒. เพื่อเป็นแนวทางการสร้างความเข้มแข็งของการนิเทศภายในโรงเรียนด้านการพัฒนาและใช้หลักหลักสูตรสถานศึกษา การอ่านออกเขียนได้ การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) การจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อเทคโนโลยีทางไกล (DLTV/DLIT) การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และการประกันคุณภาพการศึกษาด้วยการนิเทศบูรณาการโดยใช้พื้นที่เป็นฐานของสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน

เป้าหมาย

นิเทศ ติดตาม ประเมินผล ส่งเสริม และสนับสนุนการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาของสถานศึกษาในด้านการพัฒนาและใช้หลักหลักสูตรสถานศึกษา การอ่านออกเขียนได้ การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) การจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อเทคโนโลยีทางไกล (DLTV/DLIT) การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน การประกันคุณภาพการศึกษา การจัดการศึกษาของโรงเรียนในโครงการพิเศษ และโรงเรียนในเขตพื้นที่พิเศษ ตามบริบทของสำนักงานเขตพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยกำหนดเป้าหมาย ๑๐๐ % ของแต่ละศูนย์เครือข่าย/สหวิทยาเขต/เขตคุณภาพ/กลุ่มโรงเรียน/กลุ่ม ความร่วมมือทางวิชาการ ตามบริบท ศักยภาพและความพร้อมของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ภาพความสำเร็จ

๑. มีแนวทางการขับเคลื่อนการปฏิบัติการนิเทศสู่โรงเรียน
๒. มีข้อมูลสารสนเทศของการนิเทศ
๓. มีระบบและกระบวนการนิเทศตามบริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
๔. มีแผนและคู่มือการนิเทศตามบริบทของเขตพื้นที่การศึกษา
๕. มีการนิเทศโรงเรียนทุกโรงเรียน
๖. มีการสรุปและรายงานผลการนิเทศ
๗. ผลการทดสอบคุณภาพผู้เรียนระดับประเทศทั้ง NT และ O-NET สูงขึ้น ผู้เรียนมี สมรรถนะและคุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นไปตามจุดเน้นของหลักสูตร
๘. มีผลงานการปฏิบัติที่ดีของโรงเรียนตามนโยบายและจุดเน้นของสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน

ระยะเวลาดำเนินงาน

พฤษภาคม ๒๕๖๓ – เมษายน ๒๕๖๔

นิยามศัพท์

๑. การนิเทศภายใน หมายถึง การให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ ชี้แนะ เพื่อแก้ไข ปรับปรุง พัฒนา การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ของครูให้มีประสิทธิภาพ ที่ส่งผลให้นักเรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานของ หลักสูตร

๒. การจัดการเรียนการสอนในช่วงภาวะวิกฤต Covid-19 หมายถึง การจัดการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์ระบาดไวรัส Covid-19 เพื่อให้การเรียนรู้ของนักเรียนไม่ขาดช่วง (OECD, 2020) ในรูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์ด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศร่วมกับเทคโนโลยีทางการศึกษาในปัจจุบัน และเมื่อเปิดภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๓ ในวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๖๓ สถานศึกษาแต่ละแห่งต่างมีมาตรการเพิ่ม

ระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส ในสถานศึกษาและจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและปลอดภัย

๓. การนิเทศบูรณาการโดยใช้พื้นที่เป็นฐาน หมายถึง การให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ ชี้แนะ เพื่อแก้ไข ปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนทั้งในระดับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ระดับโรงเรียน โดยมุ่งเน้นให้เกิด การทำงานร่วมกัน ด้วยการประสานงาน ประสานคน ประสานวิธีการทำงาน และประสานงบประมาณการ ทำงานร่วมกัน เพื่อลด ความซ้ำซ้อนในการดำเนินงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษา การดำเนินงานตาม นโยบายและจุดเน้นสำคัญ เพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

๔. ห้องเรียนเป็นฐาน หมายถึง การคำนึงถึงคุณภาพของห้องเรียนที่มีคุณภาพของครูและ ผู้เรียน โดย ครูจัดการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในห้องเรียน หรือนอก ห้องเรียนที่มุ่งเน้นการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ครูมีการนำผลการวัดและ ประเมินผลการเรียนรู้ ไปใช้พัฒนาผู้เรียน ที่คำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียนเป็นรายบุคคล มุ่งให้ผู้เรียนทุกคนในห้องเรียนเป็น ห้องเรียนแห่งการเรียนรู้ ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และสร้างองค์ความรู้ด้วยตัวของ ผู้เรียนเอง ผู้เรียนมีคุณภาพเป็น ไปตามที่หลักสูตรต้องการ มีทักษะทางวิชาการ ทักษะอาชีพ และทักษะชีวิต

๕. คุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง ความสำเร็จที่เกิดจากการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามนโยบาย เป้าหมายของทิศทางการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และประสิทธิผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนที่แสดงถึงสมรรถนะที่ จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ และตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามหลักสูตรและมาตรฐานการประกันคุณภาพภายในสถาน ศึกษา

๖. การนิเทศด้วย ICT หมายถึง การให้คำแนะนำช่วยเหลือ ชี้แนะ เพื่อแก้ไข ปรับปรุง พัฒนาการ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูการเรียนรู้ของผู้เรียนในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ที่หลากหลาย เพื่อส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาตามบริบทของสถานศึกษา

๗. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง การจัดทำและพัฒนาหลักสูตรรายวิชาพื้นฐาน รายวิชา เพิ่มเติม และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง บริบทของโรงเรียน ตามนโยบายและ จุดเน้นสำคัญเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีการนำหลักสูตรสู่ห้องเรียน การประเมินการใช้หลักสูตรและ นำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง รวมถึงการพัฒนา หลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนนำร่องพื้นที่นวัตกรรม

๘. การอ่านออกเขียนได้หมายถึง ความสามารถพื้นฐานของผู้เรียนในด้านภาษาที่มี สมรรถนะในด้านการอ่าน การเขียนได้ตามระดับชั้น

๙. การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) หมายถึง การออกแบบการเรียนรู้และการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนปฏิบัติจริง สร้างองค์ความรู้ ผ่านการคิดขั้นสูง (Higher-Order Thinking) การได้ปฏิบัติงาน สร้างสรรค์งานและนำเสนองานด้วยตัวเอง

๑๐. การจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อเทคโนโลยีทางไกล (DLTV /DLIT) หมายถึง การออกแบบ การเรียนรู้ และการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อเทคโนโลยีการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (Distance Learning Television : DLTV) ในโรงเรียนขนาดเล็ก และการออกแบบการเรียนรู้และการจัดการเรียนรู้ ผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ DLIT (Distance Learning Information : DLTV) ในโรงเรียนขนาดกลางและ โรงเรียนขนาดใหญ่

๑๑. การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน หมายถึง การที่โรงเรียนและครูผู้สอนมีการร่วมกันวิเคราะห์ปัญหา สาเหตุของปัญหา และแนวทางการแก้ไขปัญหา และร่วมกันตัดสินใจเลือก วิธีการแก้

ปัญหาในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความก้าวหน้าในการเรียนอย่างต่อเนื่อง โดยคำนึงความแตกต่าง ของผู้เรียนเป็นรายบุคคล

๑๒. การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การที่โรงเรียนมุ่งให้เกิดคุณภาพของโรงเรียน โดยโรงเรียนมีการจัดทำมาตรฐานของสถานศึกษา มีการพัฒนาโรงเรียนให้ได้ตามมาตรฐานการศึกษา มีการประเมินผลและการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยมีกลไก การควบคุม ตรวจสอบระบบการบริหารคุณภาพการศึกษาที่โรงเรียนจัดขึ้นเพื่อให้เกิดการพัฒนาและสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและสาธารณชน

๑๔. การจัดการศึกษาของโรงเรียนในเขตพื้นที่พิเศษ หมายถึง โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดำเนินงานตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการที่ได้ประกาศจัดตั้ง ขึ้นตามวัตถุประสงค์เฉพาะกิจหรือเฉพาะด้าน โดยมีหน่วยงาน/องค์กรที่รับผิดชอบในการดำเนินงาน โรงเรียนในเขตพื้นที่นวัตกรรม

ส่วนที่ 2

ขั้นตอนปฏิบัติการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา

การพัฒนาคุณภาพการศึกษาจะสำเร็จได้ตามเป้าหมาย จำเป็นต้องมียุทธศาสตร์ประกอบสำคัญในการพัฒนา คือ กระบวนการบริหาร กระบวนการจัดการเรียนรู้ และกระบวนการนิเทศ ที่ต้องร่วมกัน สนับสนุนส่งเสริมไปด้วยกันในลักษณะของ “เกลียวเชือก” กระบวนการนิเทศการศึกษา เป็นกระบวนการ ที่ทำให้เกิดการพัฒนา และปรับปรุง กระบวนการเรียนการสอนของครู โดยมุ่งให้เกิดการจัดการเรียนรู้ ที่มีประสิทธิภาพส่งผลถึงคุณภาพของผู้เรียน กระบวนการนิเทศการศึกษาช่วยทำให้เกิดการพัฒนาคน พัฒนางาน สร้างการประสานสัมพันธ์ และสร้างขวัญกำลังใจ ซึ่งต้องดำเนินงานให้ประสานสัมพันธ์กับกระบวนการอื่นในการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมาย ทำให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนถาวร จึงได้ กำหนดกระบวนการการนิเทศบูรณาการโดยใช้พื้นที่เป็นฐานในการนิเทศการศึกษาของสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยได้ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีของการนิเทศเป็น ๕ ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ ๑ การศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการเป็นการกำหนดปัญหาและความต้องการใน แก่ปัญหาหรือพัฒนา ดังนี้

๑.๑ การจัดทำข้อมูลสารสนเทศพื้นฐาน เพื่อเป็นข้อมูลในการพิจารณาวางแผน การดำเนินงาน

๑.๒ การแลกเปลี่ยนระดมความคิดวิเคราะห์เพื่อหาสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นและความ ต้องการในการพัฒนาตามบริบทของหน่วยงาน

๑.๓ การจัดลำดับปัญหาและเลือกปัญหาที่เป็นความจำเป็นหรือต้องการในลำดับ เร่งด่วนหรือลำดับที่เห็นว่าสำคัญที่สุด

๑.๔ การสร้างการรับรู้ระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ ด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การ ประชุมการสัมมนา ฯลฯ เพื่อสร้างวิสัยทัศน์หรือสร้างเป้าหมายร่วมกันในการดำเนินงาน

ขั้นที่ ๒ การวางแผนการนิเทศเป็นการนำปัญหาและความต้องการ กำหนดรายละเอียดของกิจกรรม ในการจัดทำแผนนิเทศดังนี้

๒.๑ กำหนดแนวทาง/วิธีการการพัฒนาที่หลากหลายตามปัญหาที่เกิดขึ้นตามความ ต้องการและจำเป็น มีการใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC) และการศึกษาชั้นเรียน (Lesson Study) เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาวิชาชีพครูและการ พัฒนาผู้เรียนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

๒.๒ เลือกแนวทาง/วิธีการในการพัฒนาโดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

๒.๓ วางแผนการดำเนินงานพัฒนา

๑) การประชุมเตรียมการนิเทศ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจร่วมกัน

๒) สร้างคณะนิเทศ เป็นทีมงานในการนิเทศร่วมกัน

๓) กำหนดประเด็นการนิเทศ เป็นการกำหนดเนื้อหาที่จะนิเทศ

๔) กำหนดระยะเวลาในการนิเทศ โดยกำหนดระยะเวลาในการนิเทศ

ที่เหมาะสม กับการแก้ปัญหาและการพัฒนา

๕) กำหนดวิธีการนิเทศและกิจกรรมการนิเทศที่เหมาะสมตามสภาพปัญหา และ ความต้องการ เช่น การประชุมสัมมนา การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การสังเกตชั้นเรียน การสาธิต การบันทึก วิดีโอและการถ่ายภาพ การสัมภาษณ์ การ Coaching & Mentoring ฯลฯ โดยเน้นการใช้ ICT ในรูปแบบ

ต่างๆ เช่นการ ใช้ Line Application การ ใช้ Clip Video การ Conference การใช้ Video Line You Tube Facebook Live เป็นต้น

๒.๔ จัดทำแผนนิเทศ ประกอบด้วย หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ เป้าหมาย แผนการดำเนินการ กิจกรรมสำคัญ ปฏิทินการปฏิบัติงาน ทรัพยากรที่ต้องการ เครื่องมือนิเทศ ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ขั้นที่ ๓ การสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศ สื่อและเครื่องมือนิเทศเป็นสิ่งที่ช่วยให้การนิเทศมีประสิทธิภาพบรรลุวัตถุประสงค์ และ เป็นสิ่งที่ช่วยเก็บรายละเอียดที่ผู้รับการนิเทศไม่สามารถแสดงออกมาได้ และสามารถเก็บข้อมูลนำมา เปรียบเทียบผลที่เกิดขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนา และสิ่งที่ทำให้มีความเข้าใจตรงกันระหว่างผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศ

๓.๑ สร้างสื่อการนิเทศที่ทำให้การนิเทศบรรลุวัตถุประสงค์ เช่น วิธีการนิเทศ ทักษะ การนิเทศ เทคนิคการนิเทศ โดยเป็นสื่อที่สอดคล้องคล้อยในยุคศตวรรษที่ ๒๑ เน้นการใช้ ICT ในรูปแบบ ต่างๆเช่น การใช้ Line Application การใช้ Clip Video การ Conference การใช้Video Line You Tube Facebook Live เป็นต้น

๓.๒ สร้างเครื่องมือการนิเทศเพื่อเก็บข้อมูลเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาและพัฒนา ตรวจสอบ ติดตามความก้าวหน้าของการดำเนินงาน และการประเมินผลการดำเนินงาน ซึ่งเป็นเครื่องมือ ที่มีคุณภาพ ใช้ง่าย สามารถเก็บข้อมูลที่ตอบประเด็นปัญหาความต้องการ และเป็นประโยชน์ในการ แก้ปัญหา ปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ขั้นที่ ๔ การปฏิบัติการนิเทศ ดำเนินการนิเทศตามวิธีการการนิเทศและกิจกรรมการนิเทศที่กำหนด

๔.๑ ประชุมเตรียมการก่อนการนิเทศ เพื่อสร้างความเข้าใจของผู้นิเทศ ให้การนิเทศเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

๔.๒ นิเทศตามขั้นตอน ระยะเวลา และใช้เครื่องมือตามที่กำหนด

๔.๓ การสะท้อนผลการนิเทศ

๔.๔ ปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงาน

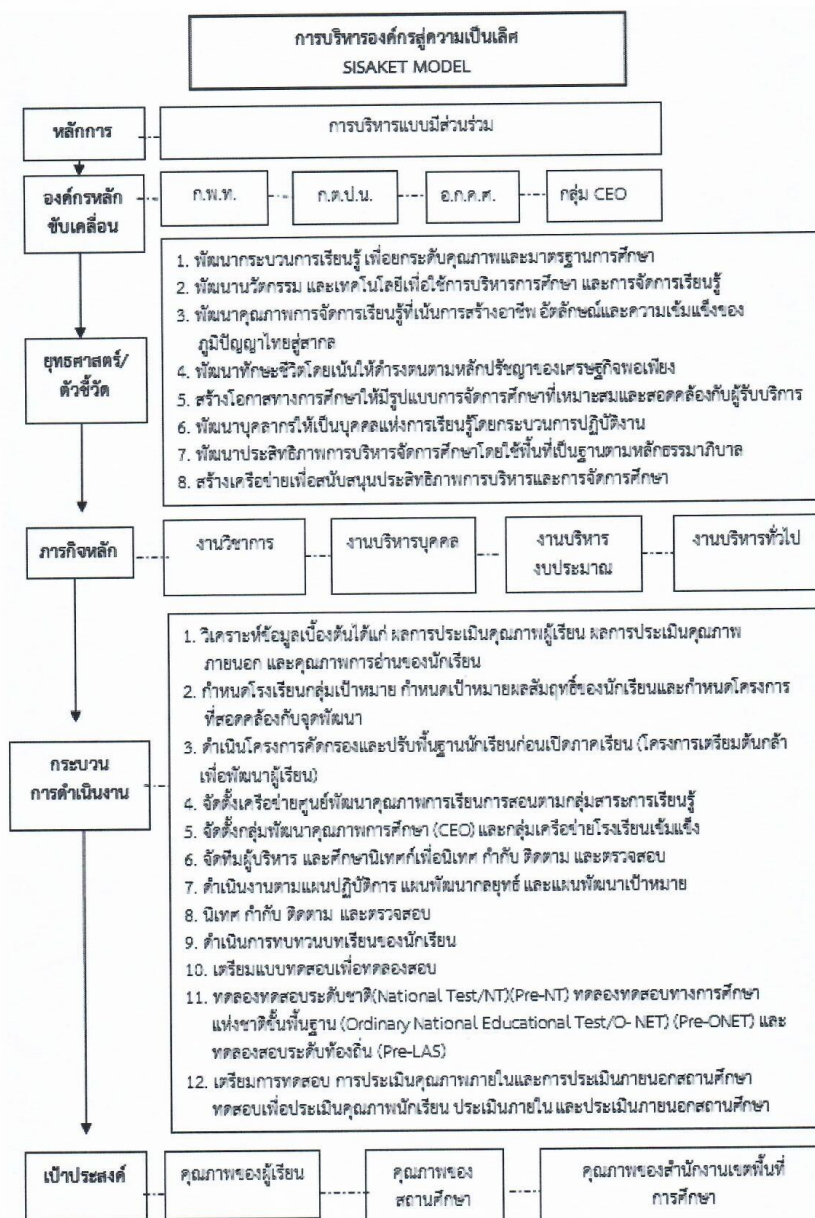
ขั้นที่ ๕ การประเมินผลและรายงานผล

๕.๑ ประเมินความก้าวหน้าของการดำเนินงาน เช่น การดำเนินงานของผู้รับการนิเทศ เพื่อนำผลไปปรับปรุงแนวทางการดำเนินงาน

๕.๒ ประเมินผลการนิเทศเมื่อเสร็จสิ้นการปฏิบัติการนิเทศตามระยะเวลาที่ต้องการ ในการนำผลไปใช้ในการพัฒนา หรือในแต่ละปีการศึกษา

๕.๓ รายงานผลการนิเทศต่อผู้เกี่ยวข้อง

๕.๔ นำผลการนิเทศที่เป็นปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะไปพัฒนาการนิเทศในครั้งต่อไปหรือในปีการศึกษาต่อไป

ส่วนที่ 3

กิจกรรมนิเทศเพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้การสอน

การนิเทศในสภาวะการระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา (Covid-19) โรงเรียนในสังกัดใช้วิธีการนิเทศโดยการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่หลากหลาย เพื่อส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาตามบริบทของ สถานศึกษา เพื่อตอบสนองนโยบายการเป็นยุคประเทศไทย ๔.๐ และมาตรฐานการศึกษาชาติ คือผู้เรียน เป็นผู้สร้างนวัตกรรมครูผู้สอนใช้นวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารใช้นวัตกรรมในการ บริหารงานกิจกรรมการนิเทศการศึกษา เป็นเครื่องมือสำคัญเพื่อส่งเสริมและพัฒนาการปฏิบัติงาน ซึ่งจะ ช่วยให้การดำเนินการนิเทศบรรลุเป้าหมาย ผู้นิเทศสามารถเลือกใช้ให้เหมาะสมกับจุดมุ่งหมายของการ นิเทศ สามารถแก้ปัญหาและความต้องการแต่ละครั้ง เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ดังนั้น ผู้นิเทศจึงต้องมี ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกิจกรรมการนิเทศ โดยขอนำเสนอกิจกรรมการนิเทศที่สำคัญ ดังนี้

๑. การประชุม สร้างความเข้าใจในการดำเนินงาน
๒. การให้คำปรึกษาแนะนำ ชี้แนะ ช่วยเหลือ แบบ Coaching & Mentoring Lesson Study
๓. การประชุมปฏิบัติการเพื่อให้เกิดความรู้ใหม่ๆ (Knowledge) ทักษะ (Skill) และเจตคติ (Attitude)
๔. การสัมมนาเป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทั้งที่จัดเองภายในหน่วยงานหรือไปร่วมซึ่งจัด โดยหน่วยงานอื่น
๕. การระดมความคิด การรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น
๖. การสาธิตการสอนเป็นกิจกรรมสำคัญที่ควรจัดให้มีในโรงเรียน การเรียนรู้หรือเลียนแบบจาก ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อประหยัดเวลาและได้รับประสบการณ์ตรง
๗. การสนทนาวิชาการในวงวิชาการ ควรมีหลายรูปแบบ เช่น การเชิญผู้เชี่ยวชาญเฉพาะเรื่อง มาบรรยาย อาจใช้เวลาพักเพียงวัน ซึ่งไม่กระทบต่อการท างานทุกคนมีเวลาว่างมากพอที่จะเข้าร่วม กิจกรรมได้อาจจะเดือนละครั้งในหัวข้อที่สนใจร่วมกัน
๘. การเยี่ยมนิเทศชั้นเรียน เป็นเทคนิคการนิเทศเพื่อช่วยครูปรับปรุงการสอนให้ดีขึ้น มีขั้นตอน ที่จะต้องปฏิบัติร่วมกันของผู้ให้และผู้รับการนิเทศ บนพื้นฐานวัตถุประสงค์ร่วมกัน แนวทางการขับเคลื่อนการนิเทศบูรณาการโดยใช้พื้นที่เป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา สู่การนิเทศภายในโรงเรียนโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนเป็นการนิเทศโรงเรียน เป็นฐานตามการแบ่งพื้นที่เป็นเครือข่าย/กลุ่มความร่วมมือทางวิชาการ ตามบริบทของพื้นที่การศึกษา ที่ ศึกษา นิเทศก็ต้องรู้จักโรงเรียนโดยรอบด้านด้วยข้อมูลสารสนเทศของบุคลากร คุณภาพผู้เรียนและจุดเด่น ที่เป็นแบบอย่างได้

วิธีดำเนินการ

เพื่อให้การดำเนินงานขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติในแต่ละระดับได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึง นำเสนอวิธีการดำเนินงาน ดังต่อไปนี้

กิจกรรม	ช่วงเวลา	สื่อและเครื่องมือ
๑) การพัฒนาและใช้หลักสูตรสถานศึกษา	ตลอดปีการศึกษา	แบบนิเทศ
๒) การอ่านออกเขียนได้	ตลอดปีการศึกษา	แบบนิเทศ
๓) การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)	ตลอดปีการศึกษา	แบบนิเทศ
๔) การจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อเทคโนโลยีทางไกล (DLTV/DLIT)	ตลอดปีการศึกษา	แบบนิเทศ
๕) การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน	ตลอดปีการศึกษา	แบบนิเทศ
๖) การประกันคุณภาพการศึกษา	ตลอดปีการศึกษา	แบบนิเทศ
๗)โครงการพิเศษ	ตลอดปีการศึกษา	แบบนิเทศ

ตัวชี้วัดการนิเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ดังนี้

๑. การพัฒนาและใช้หลักสูตรสถานศึกษา
  - โรงเรียนมีการประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาในปีการศึกษา ๒๕๖๒ เพื่อนำผลมาใช้ในการปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาในปีการศึกษา ๒๕๖๓
  - โรงเรียนมีการปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๖๑ (ปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๐) หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ บริบทของสถานศึกษา และ ท้องถิ่น
  - โรงเรียนมีการปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๙
  - โรงเรียนมีการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา
๒. การอ่านออก เขียนได้
  - ครูมีการคัดกรองและข้อมูลด้านการอ่านและการเขียนของนักเรียนเป็นรายบุคคล
  - ครูมีวิธีการ/นวัตกรรมในการแก้ปัญหาและพัฒนาให้นักเรียนให้มีความสามารถในการอ่านและการเขียนตามระดับชั้น
  - นักเรียนอ่านไม่ได้ เขียนไม่ได้ลดลง จนเป็นโรงเรียนอ่านออกเขียนได้ ๑๐๐%
๓. การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)
  - ครูมีการจัดทำหน่วยและแผนการจัดการเรียนรู้และนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียน
    - มีส่วนร่วมในชั้นเรียน
    - มุ่งให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติ
    - เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย
    - เรียนรู้อย่างมีความหมาย (Meaningful learning)
    - สร้างองค์ความรู้ได้
    - มีความเข้าใจในตนเอง

- ใช้สติปัญญา ในการคิด วิเคราะห์
- สร้างสรรค์ผลงานนวัตกรรมที่สอดคล้องกับสมรรถนะสำคัญในศตวรรษที่ ๒๑
- มีทักษะวิชาการ ทักษะชีวิต และทักษะวิชาชีพ ในการเรียนรู้ตามระดับช่วงวัย
- ครูมีการบันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้ และนำผลไปใช้ในการแก้ปัญหาและพัฒนา นักเรียน หรือ ใช้ประกอบการวิจัยในชั้นเรียน

- นักเรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์ระดับสูง สร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง
- นักเรียนมีทักษะวิชาการ ทักษะวิชาชีพ และทักษะชีวิตในการเรียนรู้ตามระดับช่วงวัย

๔. การจัดการเรียนรู้โดยใช้ DLTV/DLIT

- โรงเรียนมีระบบข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับ DLTV/DLIT
- ห้องเรียนมีการติดตั้ง/ปรับชุดอุปกรณ์ได้ถูกต้องตามมาตรฐานสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน

- ครูมีและใช้คู่มือในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
- ครูมีการบันทึกผลหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
- นักเรียนมีผลการพัฒนาตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตร

๕. การยกระดับผลสัมฤทธิ์

- โรงเรียนและครูมีข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับต่างๆ เช่น O-NET NT RT ผลการประเมิน ระดับชั้นเรียนและระดับสถานศึกษา ฯลฯ
- ครูมีข้อมูลและใช้ข้อมูลรายบุคคลของนักเรียนในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน
- ครูมีการนำผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไปวิเคราะห์เพื่อหาจุดพัฒนา
- ครูมีแผนงาน/โครงการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้
- ครูมีการรายงานผลการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ตามแผนงาน/โครงการ
- นักเรียนเป็นรายบุคคลมีความก้าวหน้าในการเรียนรู้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด

๖. การประกันคุณภาพ

- โรงเรียนมีการดำเนินงานได้ครบทุกองค์ประกอบของระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
- ครูมีวิจัยในชั้นเรียนเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนา นักเรียน
- โรงเรียนมีรายงานผลการปฏิบัติงานของครู (SAR) ที่เป็นปัจจุบัน
- โรงเรียนมีรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีของโรงเรียนที่เป็นปัจจุบัน

๗. การจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนโครงการพิเศษ

- โรงเรียนมีการดำเนินงานและรายงานผลตามแผนงาน/โครงการ
- โรงเรียนมีการเชื่อมโยงโครงการพิเศษให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา

กำหนดปฏิทินนิเทศ

1. สพป. ศก.๑ แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศแบบเยี่ยมชั้นเรียนจำนวนตามความเหมาะสม โดยมี รอง ผอ.สพป. ศก.๑ ที่ได้รับมอบหมายเป็นประธาน ผอ.กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผล เป็นรองประธาน หัวหน้ากลุ่มงานนิเทศฯ เป็นกรรมการและเลขานุการ
2. คณะกรรมการนิเทศระดับเขตพื้นที่การศึกษา จัดทำปฏิทินการนิเทศโดยกำหนดเป้าหมายใน การนิเทศอย่างน้อยโรงเรียนละ ๑ ครั้งต่อภาคเรียน และนิเทศ ๒ ห้องเรียนเป็นอย่างน้อย

๑ ครั้ง

๓. กำหนดช่วงเวลาในการนิเทศ

๓.๑ ภาคเรียนที่ ๑ ระหว่างวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๖๓ - ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๓

๓.๒ ภาคเรียนที่ ๒ ระหว่างวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๖๓- ๙ เมษายน ๒๕๖๔

๔. คณะกรรมการนิเทศ จัดทำปฏิทินการนิเทศส่ง ผอ.สพป.ศรีสะเกษ เขต ๑ ภาคเรียนละ

๔.๑ ภาคเรียนที่ ๑ ส่งภายในวันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๖๓

๔.๒ ภาคเรียนที่ ๒ ส่งภายในวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓

๕. ใช้แบบนิเทศแบบเยี่ยมชั้นเรียนตามแบบที่ สพป.ศรีสะเกษ เขต ๑ กำหนด

๖. คณะกรรมการนิเทศรายงานผลการนิเทศตามแบบที่ สพป.ศรีสะเกษ เขต ๑ กำหนด

๖.๑ ภาคเรียนที่ ๑ ภายในวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓

๖.๒ ภาคเรียนที่ ๒ ภายในวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๖๔